

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง

The Causal Relationship of Factors Influence Operations of Community Enterprises in Phatthalung Province

ชาญณรงค์ สัจเทพ¹ ธีรยุทธ ฉิมพิทักษ์² กนิษฐ์ ชาญปรีชญ์³ และไพลิน เทียนสุวรรณ⁴

Channarong Sachdev, Theerayut Chimphitak, Ganit Chanpreechaya and

Pailin Teansuwan

Received: August,29 2023 Revised: October,17 2023 Accepted: November,6 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ประเภทการผลิตสินค้า จำนวน 215 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.884 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลวิจัยพบว่า 1) ผลตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน $\chi^2 = 279.512$, $\chi^2 / df = 1.276$, P-value = 0.078, GFI = 0.967, AGFI = 0.954, RMR = 0.027, RMSEA = 0.036 และ CFI = 0.969 และ 2) ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน และปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.837 และ 0.741 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.666 ผลการวิจัยสะท้อนให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงต้องให้ความสำคัญต่อ

¹สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: chan@magnumcorp.com

²สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: yutxxl@gmail.com

³สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: chanpreechaya@gmail.com

⁴สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: mppailin261@gmail.com

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ทั้งในเรื่องการผลิต การตลาด รวมถึงเรื่องการเงินและทุน ซึ่งจะช่วยยกระดับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้เป็นมาตรฐานระดับสากลและพร้อมต่อการแข่งขันอย่างมีศักยภาพ

คำสำคัญ: ผลการดำเนินงาน การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ความสามารถทางการแข่งขัน

Abstract

This article aims to 1) testing the structure equation model of the causal relationship of factors influence operations of community enterprises in Phatthalung province with empirical data and 2) analyze the causal relationship of factors influence operations of community enterprises in Phatthalung province. The data collected by questionnaires, testing with 215 the registered community enterprises of product production in Phatthalung province. The research sampling was purposive sampling. The reliability value was 0.884 of the questionnaires. The statistical analyzed data were percentage, mean, standard deviation and the confirmation component analysis.

Results of the research showed that 1) the results of testing the structure equation model was congruent with the empirical data which according to hypothesis ($\chi^2 = 279.512$, $\chi^2/df = 1.276$, P-value = 0.078, GFI = 0.967, AGFI = 0.954, RMR = 0.027, RMSEA = 0.036 and CFI = 0.969). and 2) the operations of community enterprises in Phatthalung province was directly influenced by community enterprises management factors and the competitive advantage factors with the influence coefficients of 0.837 and 0.741, respectively, and was indirectly influenced by the competitive advantage factors with the influence coefficients of 0.666. Therefore, the community enterprises in Phatthalung province must focus on the community enterprises management in terms of production, marketing, financial and capital. That was raised the operations of community enterprises to the international standard advantage and a higher potential competitiveness.

Keywords: Operations, community enterprises management, competitive advantage

บทนำ

การดำเนินชีวิตตามวิถีชาวบ้านหรือวิถีชุมชนของไทยส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเกษตรกรรมทั้งชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ที่เป็นอาชีพหลักในการขายผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตรและต้องพึ่งพาอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ นอกเหนือจากการทำอาชีพเกษตรกรรมแล้วชาวบ้านก็มีอาชีพเสริมหรือรายได้เสริมจากการผลิตภัณฑที่ดัดแปลงต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถที่สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษและตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีอัตลักษณ์และเป็นองค์ความรู้ที่โดดเด่นของ

แต่ละชุมชน ทำให้ชาวบ้านสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพหลัก (เทศบาลตำบลตะโหมด, 2563) เช่น การผลิตเครื่องจักรสาน ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารต่าง ๆ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างกลุ่มให้มีความเข้มแข็งขึ้นในชุมชนเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชน” โดยผู้นำวิสาหกิจชุมชนต้องอาศัยความสามารถในหลายด้านมาบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งความสามารถทางการตลาดเป็นปัจจัยด้านหนึ่ง ที่ผู้นำวิสาหกิจชุมชนต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากในสภาวะการณ์ปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง วิสาหกิจชุมชนต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอด (นพวรรณ พิงพา, 2563)

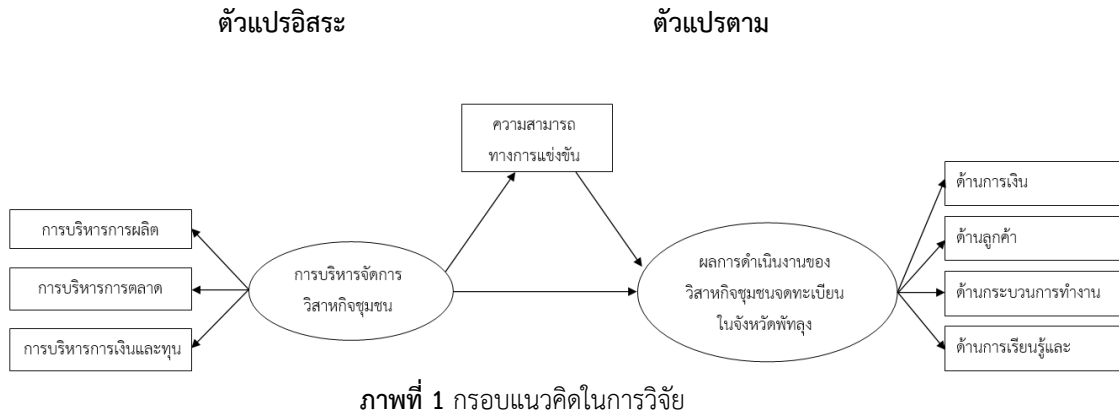
ที่ผ่านมาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงมักประสบกับอุปสรรคที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ การขาดความสนใจในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับมูลค่าสินค้าและบริการ ข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและการดำเนินงาน ข้อจำกัดในการเข้าถึง แหล่งเงินทุน หรือการส่งผ่านธุรกิจครอบครัวที่เริ่ม มีอัตราการอยู่รอดน้อยลง เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุงให้ก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูงขึ้นนั้นต้องเริ่มตั้งแต่การผลิตปัจจัยพื้นฐานที่พอเพียงและมั่นคง มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบทั้งด้านกระบวนการผลิต ด้านการตลาด ด้านการจัดการ และด้านการดำเนินงานของวิสาหกิจ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง, 2564) และยังพบข้อบกพร่องคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงมักจะขาดระบบบริหารจัดการการเงิน เนื่องจากผู้นำกลุ่มเป็นเจ้าของกิจการเพียงผู้เดียว ทำให้การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนขาดประสิทธิภาพ ขาดทิศทางการขาดความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจ และการขาดทุนดำเนินงานที่เพียงพอ ซึ่งมีวิสาหกิจชุมชนเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นที่ประสบความสำเร็จอย่างมั่นคงและยั่งยืน จึงจำเป็นที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและกำหนดแนวทางให้การส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีความมั่นคงสามารถยืนอยู่ด้วยตนเองได้ (อนูรัตน์ อนันทนาธร, 2562)

บทความวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถขยายศักยภาพให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจตหะเบียนในจังหวัดพัทลุง ประเภทการผลิตสินค้า จำนวน 1,050 ราย (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจตหะเบียนในจังหวัดพัทลุง ประเภทการผลิตสินค้า ใช้วิธีการกลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สมการโครงสร้างต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 200 ตัวอย่างขึ้นไปในกรณีที่โมเดลไม่มีความซับซ้อน (Hair et al., 2014) ที่ได้กล่าวว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับการใช้สถิติการวิเคราะห์พหุตัวแปร ควรมีจำนวนอย่างน้อย 5-10 เท่าของดัชนีชี้วัด และควรมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 200 ตัวอย่าง หรือ 5 เท่าของข้อคำถาม (Kline, 2016) ในการวิจัยนี้ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 8 ตัวแปร 43 ข้อคำถาม (43 ข้อคำถาม x 5 เท่า) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนเท่ากับ 215 ราย ถือได้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามเงื่อนไขในการวิเคราะห์ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

3.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการศึกษา รวมทั้งสร้างข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการ

3.2 สร้างแบบสอบถามโดยนำข้อคำถามที่ได้พัฒนาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งนำฉบับร่างแบบสอบถามทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยทดลอง (try out) กับตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.884

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ประเภทการผลิตสินค้า จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และทำการคัดเลือกגרררר และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inference statistics) เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (First order confirmatory factor analysis)

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ประเภทการผลิตสินค้า จำนวน 215 คน พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.35 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 31.63 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 34.88 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 47.44 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 5 ปี ร้อยละ 31.16 และสรุปผลค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ความสามารถทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง พบว่า โดยภาพรวม วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการบริหารตลาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.75) รองลงมาคือ การบริหารการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.63) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การบริหารการเงินและทุน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง พบว่า วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงมีความสามารถในการแข่งขัน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.71) โดยพบว่า วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ตัวสินค้ามีความโดดเด่นแตกต่างและมีคุณค่าเฉพาะท้องถิ่นไม่เหมือนกับสินค้าที่อื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.89) รองลงมาคือ วิสาหกิจชุมชนมีภูมิประเทศที่เอื้อต่อการผลิตสินค้าและสามารถจัดหาวัตถุดิบการผลิตในพื้นที่ให้มีต้นทุนต่ำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.92) และน้อยที่สุดคือ ตลาดที่มีผู้บริโภคมีความต้องการเฉพาะเจาะจงและมีจำนวนน้อย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.95) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ปัจจัยผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง พบว่า โดยภาพรวม วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงมีผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. =

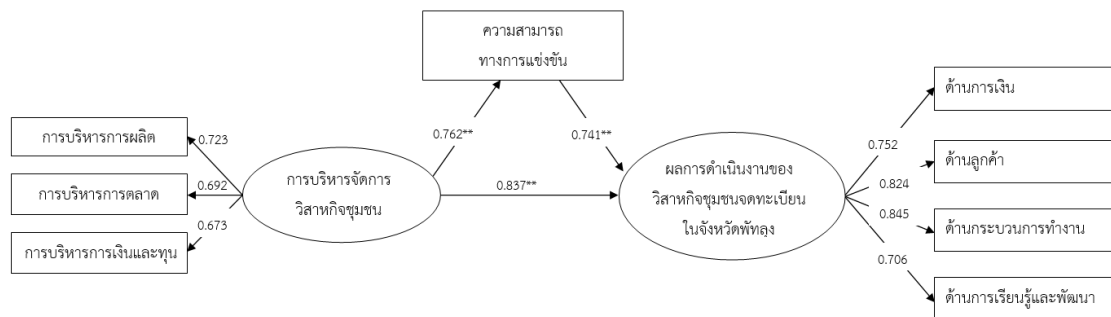
0.62) โดยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านลูกค้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.76) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการเงิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square: χ^2)	279.51	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	-
2. ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p)	0.08	$p > 0.05$	ผ่านเกณฑ์
3. ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์	1.28	$\chi^2 / df < 2.00$	ผ่านเกณฑ์
4. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (GFI)	0.97	$GFI > 0.95$	ผ่านเกณฑ์
5. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้ (AGFI)	0.95	$AGFI > 0.95$	ผ่านเกณฑ์
6. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR)	0.03	$RMR < 0.05$	ผ่านเกณฑ์
7. ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA)	0.04	$RMSEA < 0.05$	ผ่านเกณฑ์
8. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI)	0.97	$CFI > 0.95$	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องค่า Chi-square = 279.51, $\chi^2 / df = 1.28$, p-value = 0.08, GFI = 0.97, AGFI = 0.95, RMR = 0.03, RMSEA = 0.04 และ CFI = 0.97 มีความเหมาะสมสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) ค่าค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถแสดงค่าสถิติจากโมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 2 ดังนี้

$$\chi^2 = 279.512, \chi^2/df = 1.276, p\text{-value} = 0.078, GFI = 0.967, AGFI = 0.954,$$

$$RMR = 0.027, RMSEA = 0.036 \text{ และ } CFI = 0.969$$

ภาพที่ 2 ค่าสถิติจากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง (โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์)

จากภาพที่ 2 พบว่า ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.837 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.741 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.762 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง

ตัวแปรผล	การบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชน			ความสามารถทางการ แข่งขัน			ผลการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดพัทลุง		
ตัวแปรสาเหตุ	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
การบริหารจัดการวิสาหกิจ ชุมชน	-	-	-	0.762	-	0.762**	1.503	0.666	0.837**
ความสามารถทางการ แข่งขัน	-	-	-	-	-	-	0.741	-	0.741**

หมายเหตุ: ** $p \leq 0.01$, TE = ผลรวมอิทธิพล, IE = อิทธิพลทางอ้อม, DE = อิทธิพลทางตรง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มากที่สุดซึ่งมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.837 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.666 และพบว่า ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.741 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องค่า Chi-square = 279.512, Chi-square/df = 1.276, p-value = 0.078, GFI = 0.967, AGFI = 0.954, RMR = 0.027, RMSEA = 0.036 และ CFI = 0.969 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สรุปได้ว่า องค์ประกอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนและความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดีจะสามารถกระตุ้นให้สมาชิกเกิดการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม สามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่สมาชิก รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิต การตลาด ตลอดจนกระบวนการทำงาน ได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ จิตรลดา ตรีสาคร (2561) ศึกษาเรื่อง การศึกษากลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อผลการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ที่พบว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ Lu & Beamish (2006) ศึกษาเรื่อง Partnering strategies and performance of SMEs' international joint ventures ที่พบว่า การสร้างความร่วมมือธุรกิจเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะการขยายตัวของธุรกิจออกไปสู่ระดับนานาชาติ

2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน และปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน เป็นตัวกำหนดและมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ

0.837 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.666 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ขณะที่ปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการแข่งขัน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.762 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ขณะเดียวกันปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.741 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเป็นเพราะ การที่วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานรัฐอย่างต่อเนื่อง ทำให้วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงได้รับการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะด้านการผลิต การจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรและรายได้ การจัดสรรทรัพยากรและทุน ทำให้วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงสามารถดำเนินธุรกิจในสภาวะการแข่งขันและมีผลการดำเนินงานที่สามารถพึ่งตนเองได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ ดุษฎี นาคเรือง (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลา ที่พบว่า การบริหารการเงิน และการบริหารการตลาด มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ สุรัชญา สุขประเสริฐ (2564) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรหมณานิคม จังหวัดสกลนคร ที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุงจะมีผลการดำเนินงานที่ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การบริหารการผลิต การบริหารการตลาด และการบริหารเงินและทุน และปัจจัยความสามารถทางการแข่งขัน เนื่องจากการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ให้ความสำคัญต่อการบริหารการผลิต การบริหารการตลาด และการบริหารเงินและทุน จะทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถอยู่รอดได้และเติบโตไปพร้อมกับความได้เปรียบในการแข่งขันไม่ว่าสภาพแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไปก็ยังสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของวิสาหกิจชุมชนได้ อีกทั้งทำให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนไปสู่ความเป็นมาตรฐานระดับสากลและพร้อมต่อการแข่งขันอย่างมีศักยภาพอย่างยั่งยืน ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจชุมชนมีผลการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถใหม่ๆ หรือความสามารถในการบริหารจัดการที่แตกต่างกันไปเพื่อสามารถรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันของตนเอาไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรมีนโยบายผลักดันให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาตามกระบวนการบริหารจัดการทั้งในด้านการบริหารการผลิต ด้านการบริหารการตลาด และด้านการบริหารการเงินและทุน

เพื่อให้ได้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของลูกค้า การสร้างความแตกต่างในตัวสินค้า ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นมาตรฐานและมีความสามารถทางการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ภาครัฐควรส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชนให้มีการผลิตสินค้าที่สามารถควบคุมคุณภาพสม่ำเสมอ มีการบริหารการตลาดที่เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายและสามารถขยายกลุ่มลูกค้าให้กว้างขึ้น รวมทั้งการบริหารเงินและทุนของวิสาหกิจชุมชนให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ อันจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเชิงปฏิบัติ

1. หน่วยงานรัฐควรส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบครบวงจรทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการบริหารเงินทุน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการบริหารงานที่เป็นระบบ รวมถึงสามารถช่วยเหลือดูแลและถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันได้

2. หน่วยงานรัฐควรส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีการสร้างสรรค์สินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่เหมือนใคร เป็นที่ต้องการของตลาด

3. หน่วยงานรัฐควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้วิสาหกิจชุมชนมีแหล่งจำหน่าย และจัดกิจกรรมส่งเสริมทางการตลาดต่อกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และมีการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาดอย่างต่อเนื่อง

4. หน่วยงานรัฐควรส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนพึ่งแหล่งเงินทุนภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระยะเริ่มแรกจากการระดมทุนจากสมาชิกเพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนร่วมกัน

5. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนควรจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างเป็นระบบ และเก็บรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับการเงินต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนทางการเงินและเป็นหลักฐานประกอบการขอสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำจากสถาบันการเงินของรัฐในอนาคต

6. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนควรส่งเสริมและพัฒนาสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้มีคุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยอาจทำการศึกษาวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง แต่เปลี่ยนประเภทของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เพื่อเปรียบเทียบข้อมูล และสามารถนำไปส่งเสริมได้ครบทุกประเภท

เอกสารอ้างอิง

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2566). รายงานสรุปประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้ว จำแนกตามพื้นที่. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2566 จาก

https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id=17

จิตรลดา ตีรสาค. (2561). การศึกษากลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อผลการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม 2561), 200-215.

ดุสิต นาคเรือง. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลา. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 9 ฉบับที่ 17 มกราคม - มิถุนายน 2560, 69-77.

เทศบาลตำบลตะโหมด. (2563). ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน. พัทลุง: กองการศึกษา. เทศบาลตำบลตะโหมด.

นพวรรณ พึ่งพา. (2563). การจัดการเชิงนวัตกรรมของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกของประเทศไทย. รายงานการวิจัยคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุรัชญา สุขประเสริฐ. (2564). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรหมณานิคม จังหวัดสกลนคร. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง. (2564). แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง. พัทลุง: สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

อนุรัตน์ อนันทนาธร. (2562). การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย ปีที่ 11 ฉบับที่ 3, 683-703.

Hair, J. F. (Jr.), Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2014). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM). California, CA: Sage Publications
Kline. (2016). Principle and Practice of Structural Equation Modeling. New York: The Guilford Press.

Lu, J. W., & Beamish, P. W. (2006). Partnering strategies and performance of SMEs' international joint ventures. Journal of Business Venturing, 21(4), 461-486.